

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**AZ EGYÉB POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT
ÉS
A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSÉRT SZABADSÁGÁÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT
EGYÜTTES ÜLÉSE**

IKT. SZÁM: VII/ID/129/5/2018.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

**E M L É K E Z T E T Ő
2018. DECEMBER 13. 11.00**

Helyszín: 1055 Budapest, Akadémia utca 3. Tükörterem

Időpont: 2018. december 13. 11.00

Tárgy: tematikus munkacsoportok együttes ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Völner Pál, az IM parlamenti államtitkára, az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport elnöke köszöntötte az együttes ülés résztvevőit. Tájékoztatta a munkacsoportok tagjait, hogy a kormányzat szervezeti átalakulás következtében módosítani kellett az Emberi Jogi Munkacsoportról szóló kormányhatározatot, amely az 1579/2018. (XI.15.) Korm. határozat hatálybalépésével történt meg. 2018. november 29-én ülésezett az Emberi Jogi Munkacsoport, amely alkalommal elfogadta a Munkacsoport az új ügyrendjét és a Tematikus Munkacsoportok elnökei is kijelölésre kerültek. Elmondta, hogy a két Tematikus Munkacsoport legutóbbi, együttes ülésére 2017. október 25-én került sor, amikor négy nemzetközi szervezet képviselői tartottak előadást arról, hogy a civil szervezetek milyen módon tudnak bekapcsolódni a munkájukba. Majd ismertette a napirendet, elmondta, hogy az ülés két témájának a két tematikus munkacsoport ülésén történő megtárgyalását a Magyar LMBT Szövetség kezdeményezte tekintettel arra, hogy a javaslataik egy része ennek a két tematikus munkacsoportnak a feladatkörébe tartozik. Az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport feladatkörébe tartozó ajánlások a Tematikus Munkacsoport 2017. december 19-ei ülésén megvitatásra kerültek.

1. napirendi pont: Ügyrendek elfogadása

Völner Pál az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport tekintetében elmondta, hogy az ügyrend tervezetét a Titkárság megküldte a Tematikus Munkacsoport tagjai részére, amelyhez észrevétel írásban nem érkezett.

Dombos Tamás, a Magyar LMBT Szövetség képviselőjében a Tematikus Munkacsoport tagságára vonatkozóan megkérdezte, hogy a 2011-12-es pályázat óta milyen módon bővíthet vagy akár kerülhetnek ki tagok a Munkacsoportból. Mindenkinek, a kormányzatnak is érdeke, hogy az emberi jogi területeken aktív szervezetek jelen legyenek a Munkacsoportokban.

Valamilyen formában teremtsen meg a Titkárság a lehetőséget az új munkacsoporttagok bekerülésének.

Völner Pál elmondta, hogy az elnökhöz intézett levél útján lehet bekerülni. Példaként említette, amikor a külföldről támogatott szervezetekről szóló törvényjavaslat kapcsán tartott munkacsoportülésre olyan szervezeteket is meghívott tanácskozási joggal, akik közben kiléptek a munkacsoportból. Ezt követően volt egy másik ülés, ahol a szervezetek jelezték, hogy részt vennének. Ekkor felkínálták nekik, hogy amennyiben vissza kívánják állítani a tagságukat, erre lehetőséget biztosítanak. A szervezetek azóta ezt nem jelezték. A munkacsoportok tagsága nem zárt, változásokra sor került az elmúlt évek során.

Dombos Tamás elmondta, hogy nem azokra a szervezetekre gondolt, akik tudnak a Munkacsoportról, hanem olyan új szervezetekre, akik azóta alakultak, és nincsenek tisztában azzal, hogy hogyan lehet bekerülni. Javasolta, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport honlapjára kerüljön egy olyan szöveg, hogy a csatlakozási szándékukat hogyan jelezhetik.

Pintér István, a Geopolitikai Tanács képviselőjeként egyetértett **Dombos Tamás** javaslatával, de előzetes szűrést javasolt a szakmai tudás és megalapozottság tekintetében.

Völner Pál elmondta, hogy az ügyrendben van arra rendelkezés, hogy az elnök, illetve az alelnök felkérhet civil szervezeteket üléseken való részvételre, amennyiben van jelentkezés, azt minden esetben megvizsgálják. Megjegyezte, hogy hasznos, hogy van állandó tagság, mert így nem kell minden ciklus elején a tagfelvétellel kezdeni a munkát.

A Munkacsoport egyhangúlag elfogadta az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjét.

Bóka János, az IM európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkára, a Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoport elnöke elmondta, hogy a Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjének tervezetét a Titkárság megküldte a Tematikus Munkacsoport tagjai részére, amellyel kapcsolatban írásban nem érkezett észrevétel.

Az ülésen szóbeli észrevétel nem hangzott el, a Munkacsoport a Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjét egyhangúlag elfogadta.

2. napirendi pont: A Magyarország ENSZ Egyetemesek Időszakos Felülvizsgálata (a továbbiakban: UPR) során kapott, a tematikus munkacsoportok feladatkörét érintő ajánlások végrehajtása

Völner Pál javasolta, hogy a napirendet az előzőhöz hasonlóan két részletben tárgyalják és megnyitotta a vita lehetőségét az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport tekintetében. Elmondta, hogy a UPR ajánlásokat három részre tagolták, elfogadott, részben elfogadott és nem elfogadott ajánlásokra. Megkérdezte, hogy a felosztással kapcsolatban van-e észrevétel, illetve valamelyik részhez kívánnak-e hozzászólni.

Az ülésen az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport tekintetében észrevétel nem hangzott el.

Bóka János a Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoport feladatkörét érintő ajánlások tekintetében kérte a résztvevőket, hogy jelezzék az észrevételeiket.

Az ülésen az Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoport tekintetében észrevétel nem hangzott el.

Völner Pál hozzáfűzte, hogy az ajánlások nem tisztán a két munkacsoport feladatkörét érintik, hanem egyéb tematikus munkacsoportok feladatkörét is, ezért amennyiben más munkacsoportok felvetéseket tesznek, azok mentén tovább lehet tárgyalni ezeket a kérdéseket.

3. napirendi pont: A Magyar LMBT Szövetség javaslatai a UPR felülvizsgálat keretében megfogalmazott, a szexuális irányultság és nemi identitás témáját érintő ajánlások végrehajtása érdekében szükséges lépésekre vonatkozóan (a két tematikus munkacsoport feladatkörét érintő részek megtárgyalása)

Völner Pál felkérte **Dombos Tamás** urat a napirendi pont felvezetésére.

Dombos Tamás elmondta, hogy meglepte, hogy más civil szervezetek nem élnek konkrét javaslatokkal a UPR ajánlásokkal kapcsolatban, ami egy komoly nemzetközi emberi jogi mechanizmus, melynek keretében Magyarország több, mint száz ajánlást kapott. Ezek az ajánlások általános célokat határoznak meg, nem konkrét jogi vagy közpolitikai lépéseket. Fontosnak tartja az általános UPR ajánlások lefordítását arra a nyelvezetre, arra a konkrétum-szintre, amelyen már tudnak a minisztériumok dolgozni és állást foglalni arról, hogy támogatják vagy nem ezeket a lépéseket. A civil oldal felelőssége is, hogy előálljon ezekkel a javaslatokkal. Érdekes megfontolni, hogy hogyan lehetne ezt valamilyen módon bátorítani. Jobb lenne, ha most kiderülne, hogy a civileknek lennének elvárásai a különböző ajánlások kapcsán, mint a következő kormányzati ciklusban, amikor árnyékjelentés formájában fogják számonkérni az országon, hogy miért maradtak el ezek a lépések. A civil oldal a többi munkacsoport tekintetében is elég nagy inaktivitást mutat. Kevés ilyen típusú input érkezik más szervezetektől. Elmondta, hogy a saját szervezetük olyan módszert gyakorol, amely a nemzetközi ajánlások gyakorlati oldalát vizsgálja, erről a különböző minisztériumok és állami szervek állást foglalnak. Utána a különböző állásfoglalások mentén elindulhat egy vita, adott esetben viszontválaszokkal. Ez egy elég jól működő mechanizmus az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoportban. Ez működhetne más munkacsoportokban is, ezért érdemes lenne arról gondolkodni, hogy hogyan lehetne a nemzetközi ajánlások megvalósításához kapcsolódó működését javítani. **Dombos Tamás** elmondta, hogy a konkrét ajánlások azért kerültek ebben a két munkacsoportban megvitatásra, mert az ajánlások jelentős része a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd témáját érintik, és az LMBT Szövetség által összeállított javaslatcsomag nem LMBT specifikus, hanem minden gyűlölet-bűncselekménynek potenciálisan kitett társadalmi csoportot érint. Elmondta, hogy a minisztériumok és különböző állami szervek válaszait megkapták írásban, amelyet áttekintettek és írásban is fognak visszajelzést adni. Jó pár ajánlásuk elfogadásra került, amelyek kapcsán az a kérdés, hogy konkrétan hogyan fog megvalósulni, milyen időtervben, a megvalósításba hogyan fognak tudni a civil szervezetek bekapcsolódni. Azon esetekben, ahol elutasításra került sor, viszontválaszt fognak adni. Egy-két esetben félreértésen alapul a válasz, és vannak kérdések, amelyekben nem értenek egyet és fontosabb hangsúlyozni azokat a szempontokat, amiket a Szövetség fontosnak tart és valamiért mégsem győzték meg eddig a különböző állami szerveket. Kiemelte, hogy nagyon örül, hogy elfogadásra került a legfontosabb ajánlás, amely valamifajta koordinációs mechanizmus létrehozása a bűncselekmények elleni küzdelemben. Vannak jó példák arra más bűncselekménytípusok esetében, például az emberkereskedelem ellen hogyan tudta jelentősen javítani a fellépést az, hogy az ezen a területen dolgozó állami szervek a civil szervezetekkel együttműködésben, rendszeres, hatékony és praktikus munkát végeznek. Ez az ajánlásuk elfogadásra került, de a mikéntjéről – hogyan fog működni, ki lesz a koordinálásért felelős, milyen formában fog ez

működni – nem tudnak semmit. Kérte, hogy amennyiben van bővebb információ, kerüljön megosztásra. Egy általános probléma merült fel az adatgyűjtés fontosságának hangsúlyozása kapcsán, illetve azzal kapcsolatban, hogy a különböző eljárási adatok védett tulajdonság szerint szétválasztásra kerüljenek. Olyan válaszok érkeztek, hogy a személyes adatok védelméről szóló európai uniós és magyar jogszabályok alapján védett tulajdonságot nem lehet nyilvántartani és irreleváns is. A védett tulajdonság fogalma nyilván csak azon eljárások esetén értelmezhető, amelyek valamilyen diszkriminációs vetülettel rendelkeznek, amely a védett tulajdonsághoz kötődően zajlik. A probléma csak ezeknek az ügyeknek a megfelelő statisztikai kezelésére vonatkozik. A kérdés az, hogy hogyan lehet a statisztikai rendszereket úgy megreformálni, hogy lehessen arról számokat mondani, hogy az adott évben a bíróságon hány szexuális irányultságon, etnikai hovatartozáson vagy fogyatékosságon alapuló diszkriminációs és zaklatásos ügy volt. Jelenleg erről nem lehet adatokat mondani. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság tekintetében lehet adatokat mondani, az ombudsmani hivatal tekintetében bizonyos csoportok esetében. Az ombudsmani hivatal jelezte, hogy ilyen fejlesztések iránt nyitott. 2018 júliusa óta lehet adatokat mondani a bűncselekmények kapcsán is, mert jelentősen javult az ezzel kapcsolatos adatgyűjtés. Bevezetésre került a gyűlöletmotívumra vonatkozó külön kérdés és a védett csoportok listája is az új ENyÜBS-ben. De a bíróságokról semmit nem lehet tudni, még azt sem, hogy mennyi diszkriminációs ügy volt, nemhogy védett tulajdonságokra szétválasztva, mert a személyiségi jogi perek tág kategóriáján belül elvesznek ezek az ügyek. Ezen lehet javítani, finomítani kellene a statisztikai rendszert, elválasztani a diszkriminációs ügyeket a nem diszkriminációs ügyektől, és a diszkriminációs ügyek esetében feltüntetni, hogy melyik az a védett tulajdonság, amely alapján az az eljárás zajlott. Ezt nem csak az LMBT Szövetség javasolja, komoly európai uniós szintű tárgyalások zajlanak arról, hogy az ún. equality data, azaz az esélyegyenlőséghez kapcsolódó adatokat hogyan lehetne jobban gyűjteni, illetve hogyan lehetne megreformálni a statisztikai rendszereket. Ezzel a témával európai uniós szinten a diszkriminációval foglalkozó magas szintű munkacsoport keretében foglalkoznak. Az EU Alapjogi Ügynökségének és az Európai Bizottságnak komoly útmutatói vannak, az emberi jogi indikátorrendszer keretében hasonló megfontolások az ENSZ-ben is zajlanak. Sok dokumentum és iránymutatás támasztja alá ezeket az elvárásokat és mégis úgy tűnik, hogy a bírósági rendszer ettől mereven elzárkózik. A Bíróság autonóm szervezet, de azért lehet velük kapcsolatban elvárásokat megfogalmazni. Nagyon fontos, hogy ezek az adatok megfelelő formában elérhetőek legyenek. Kiemelte a Belügyminisztérium válaszát, amely az egyik pontban azt mondja, hogy a gyűlölet-bűncselekmények fontos téma, ezért támogatják, hogy koordinációs mechanizmus és képzések jöjjenek létre. Ugyanakkor abban a pontban, amelyik arról szól, hogy bűnmegelőzési és áldozatsegítési stratégiában ennek megfelelő módon meg kellene jelennie, azt mondják, hogy ennek nem látják szükségét és indoklást nem fűznek hozzá. A stratégiából következne a Rendőrség működésére vonatkozó kérdések, ezért nagyon fontos lenne, hogy az összhang megteremtődjön annak érdekében is, hogy ne csak bűnügyi kérdésként, hanem megelőzésként, áldozatsegítési kérdésként is foglalkozzunk a témával. Ma már mindenki elismeri, hogy ezekben a bűncselekménytípusokban nagyon nagy a látencia, különböző magyarországi viktimizációs kutatások is alátámasztják ezt. **Dombos Tamás** megerősítette, hogy a további észrevételeket írásban fogják megküldeni. Bíz benne, hogy érdemi párbeszéd indul el ennek kapcsán, amelyben a civil szervezetek valóban részt tudnak venni. Rossz megközelítés az, hogy a civil szervezetek nem tudnak szakmai inputot adni ezekhez a folyamatokhoz. A képzések kapcsán hangzott el, hogy a képzési stratégia összeállítás egy belső rendőrségi feladat, esetleg a képzések megtartásába be lehet vonni a civileket. Hangsúlyozta, hogy a civil szervezetek tudnak segíteni bizonyos területeken. Fontos lenne, hogy ne csak a kész tervezeteket adják ki a civil szervezeteknek észrevételezésre, hanem a kezdetektől fogva vonódjanak be. Ha nem hallgatják meg a civil szervezetek

véleményét, akkor a nemzetközi szervezetek és az emberi jogi mechanizmusok által biztosított lehetőségekkel élnek a civil szervezetek.

Völner Pál megköszönte a napirend felvezetését és azt, hogy az előrelépések is említésre kerültek. A bírósági ág működésével kapcsolatos felvetésre reagálva elmondta, hogy elsősorban az Országos Bírósági Hivatallal (a továbbiakban: OBH) való együttműködés jelenthetne előrelépést a statisztika területén. Azzal a felvetéssel kapcsolatban, hogy a civil szervezetek kerüljenek bevonásra a képzési anyagok előkészítésébe, elmondta, hogy a Belügyminisztérium is nyitott arra, hogy a civil szervezetek észrevételeit figyelembe vegyék a képzési anyagokban. Véleménye szerint egy professzionális szervezettől nem várható el, hogy civilekre bízva egy-egy szakterület kulcsfontosságú elemét, magát a képzést. Vannak jó példák, csak jó kapcsolatnak kell lennie a kormányzati szervekkel, de azt nem tartja támogathatónak, hogy a civilek átvegyék a hivatásos képzők szerepét. A látencia kérdésében megfogalmazottakra reagálva elmondta, hogy ez egy nagyon nehéz kérdés, hogy hogyan és ki mérje a látenciát és az hogyan tud egy statisztikában megjeleníteni. Az áldozatvédelem és más területeken is akár a civileknek, akár a kormányzati oldalon lévő szervezeteknek valamilyen adatbázisuk van, de konkrét számokat megfogalmazni nem lehet.

Dombos Tamás elmondta, hogy a látencia kérdésében azért nem tettek részletes javaslatot, mert ehhez UPR ajánlás közvetlenül nem kapcsolódott. De ezzel a kérdéssel valamit kell kezdeni. Ez nem gyűlölet-bűncselekmény specifikus, általános bűnüldözéssel kapcsolatos probléma, hogy ma Magyarországon nincs olyan rendszeres, jó minőségű kutatás, amely a látenciát mérné. Azt gondolják, hogy a bűnözés Magyarországon abból mérhető, hogy mennyi bűncselekmény kapcsán indul eljárás, de nyilvánvalóan nem erről van szó. A látencia a különböző bűncselekmény típusoknál – különböző mértékben – de jelen van. Fontos lenne tudni, hogy ténylegesen mennyi bűncselekmény történik az országban. Erre tökéletes megoldás valóban nincsen, de az nem igaz, hogy egyáltalán ne lenne megoldás. Az Európai Unióban a statisztikai hivatalok számos országban végeznek évente reprezentatív kérdőíves adatfelméréseket, amelyekből kiderül, hogy a különböző bűncselekmény típusokban hányan válnak áldozattá és ezeket bejelentik-e a hatóságoknak. Konkrét számok rajzolódnak, ki arról, hogy a különböző bűncselekmények kapcsán a látencia hogyan alakul. Magyarországon ilyen kutatás hivatalos állami szerv által legutóbb a kétezres évek legelején volt, az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) kutatása. Később 2005-ben volt egy nemzetközi European Crime and Safety Survey (ICS) felmérés, amely szintén mérte a kérdést. Az Európai Unió napirendjén is szerepelt, hogy vezessenek be kötelezőként minden tagállamban ilyen típusú adatfelvételt. Ez Magyarországon nem történt meg az elmúlt 15 évben. Ahhoz, hogy ez jól működjön, rendszeresen, minden évben ugyanazon módszertan alapján kell felvenni ezeket az adatokat. Akkor lehetne ténylegesen, érdemben mondani valamit a bűncselekmények és a látencia alakulásáról. Mik azok az ellenérdekek, amelyek megakadályozzák azt, hogy ezek a kutatások Magyarországon elvégzésre kerüljenek? A népszámlálás kivételével minden kutatás statisztikai mintavételre és kérdőívvezetésre alapul, nem lehet azt mondani, hogy az egyik területen elfogadjuk, a másikon meg nem fogadjuk el azt a módszert.

Pintér István a gyűlöletbeszéddel kapcsolatban megkérdezte, hogy készült-e valamiféle felmérés vagy anyag azzal kapcsolatban, hogy mi az, ami nemzetállami kompetencia és mik azok a tényezők, amelyek túlmutatnak egy adott nemzetállamon. A virtuális tér kiterjedt és globálissá vált. Magyar nyelven, Magyarországon egyszerűen elérhető módon, fasiszta jellegű, vagy gyűlöletkeltésre alkalmas bejegyzések jelennek meg az interneten, és ezeket sok tízezren látják. Nem látja, hogy ezekkel szemben komolyan fellépnek. A nemzetállamnak semmilyen eszköze nincs arra, hogy a globális cégek által kialakított etikátlan működést befolyásolni tudja. Egyetértett **Dombos Tamás** javaslatával és elmondta, hogy a Geopolitikai

Tanács szeretne ezzel kapcsolatban javaslatcsomagot elkészíteni, amelyhez segítséget és együttműködést kért, hogy az ilyen megnyilvánulásokkal szemben, akár civil szervezetek részéről hogyan tudnának hatékonyan fellépni. Elfogadhatatlan az, hogy nem lehet letiltani egy fasiszta honlapot, vagy nem lehet anonim, trágár kifejezéseket megelőzni. **Pintér István** hangsúlyozta a megelőzés és összefogás fontosságát.

Sándor Bea, a Háttér Társaság képviselőjében elmondta, hogy nagyon nehezen szabályozható terület az, hogy külföldi tartalomszolgáltatók felületein mi jelenik meg. Az Európai Unió nagyon fontos munkát végez azon a területen, hogy megállapodásban szabályozza a közösségi tartalomszolgáltatókat. Néhány éve egy magatartási szabályzatot írtak alá, amelyet az Európai Unió civil szervezetek segítségével rendszeresen monitoroz. A Háttér Társaság jelenleg is, már harmadik alkalommal vesz részt egy hathetes tesztelési periódusban, amely során azt kutatják, hogy betartják-e azokat az ígéreteket, hogy 24, 48, 72 órán belül eltávolítják-e ezeket a tartalmakat. Legalább ezen a területen tudnak az Európai Unióval együttműködésben ilyen fontos munkát végezni. Ennek keretében nem csak LMBTQI emberekhez kapcsolódó homofób vagy transzfób eseteket monitoroznak, hanem más eseteket is, akár xenofób, idegengyűlöletet, antiszemita megnyilvánulásokat, valamint az etnikai, különösen roma kisebbség ellenieket.

Völner Pál megjegyezte, hogy az Európai Unió valóban jobb kerettér, mert a magyar államnak a magyar állam területén van büntetőjogi joghatósága. Letiltásban megvannak az állam eszközei, bár a kuruc.infoval kapcsolatosan is számos nehézség merült fel. De az Európai Unió hathatósabb kerettér, van olyan súlycsoportban, mint az Egyesült Államok, hogy akár a nagy szolgáltatókat is különböző eszközökkel rá tudja arra szorítani, hogy az alapjogi kérdésekben megfelelő magatartást tanúsítsanak.

Dombos Tamás a jogszabályi lehetőségekkel kapcsolatban hozzátette, hogy azokat a konkrét szolgáltatókat, amelyek nem egyszerűen a tárhelyet, hanem a szolgáltatást biztosítják – viszonylag könnyű bevonni. A nehézséget azok a szolgáltatók jelentik – ilyenek a kuruc.info-nak tárhelyet adó vagy más hasonló szélsőjobb oldali oldalaknak tárhelyet adó szolgáltatók –, akik azt mondják, hogy nem az ő felelőségük, hogy milyen tartalom kerül ki. De a magyar jog lehetővé teszi az ilyen tárhelyek elérhetőségének a megszüntetését, blokkolását. Javasolta, hogy egy következő munkacsoportülés témája legyen a kb. 8-10 éve bevezetett szabályozás gyakorlati tapasztalatainak megvitatása. Nyilván nem csak gyűlöletbeszéd, a gyűlöletkeltő tartalmak vagy a munkacsoport témájához tartozó kérdésekben történhetnek ilyen blokkolások. Feltételezhetően gyermekpornográfia vagy terrorizmus kapcsán sok ilyen blokkolás volt. Jó volna a Bíróságot és az Ügyészséget meghallgatni arról, hogy mennyi ilyen ügy volt, milyen eredménnyel sikerültek, mennyire működött a blokkolás. És ha kiderülne, hogy valami probléma van a jogszabállyal, akkor esetleg meg lehetne fontolni, hogy egy jogalkotási vagy módosítási javaslattal éljenek.

Völner Pál ígéretet tett arra, hogy kezdeményezni fogja ezeknek az adatoknak a begyűjtését.

Kovács Melinda, az ÉFOÉSZ képviselőjében a civil szervezetek aktivitásával kapcsolatos felvetésre reagálva elmondta, hogy az ÉFOÉSZ a kezdetektől tagja az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoportnak, és 2012 óta több alkalommal hozta a különböző munkacsoportok elé az értelmi fogyatékos emberek, gondnokság alá helyezett emberek választójogával kapcsolatos kérdéseket. Javaslatokat készítettek, nemzetközi összehasonlítást végeztek ezekben a kérdésekben. Megkérdezte, hogy hogyan tudnak ebben az ügyben továbblépni a Munkacsoport keretei között? Az ÉFOÉSZ a közelgő európai parlamenti választásokra és az önkormányzati választásokra is tekintettel újraindított egy

kampányt ezeknek a kérdéseknek a tisztázására. A képzésekkel kapcsolatos felvetésre reagálva elmondta, hogy egy négyéves előkészítő munka eredményeképpen az Országos Bírósági Hivatallal együttműködve, az elmúlt hónapban 5 ítéletábrán tarthatott az ÉFOÉSZ attitűdformáló képzést bírósági résztvevők számára. A választási képesség vizsgálatával kapcsolatban újabb megerősítést kaptak abban, hogy ez a jog számára is problémát jelent.

Bóka János megköszönte az ÉFOÉSZ kiemelkedő fontosságú és jelentőségű munkáját, kiemelt súlyú ügynek tartja a felvetett témát is. Beszámolt róla, hogy jelenleg zajlik egy előzetes döntéshozatali eljárás az Európai Unió Bírósága előtt, ami hasonló kérdéseket fog körüljárni. Ez jelzi, hogy ez a téma nemcsak Magyarország, hanem több tagállam esetében is kérdéseket vet fel. Javasolta megvárni az előzetes döntéshozatali eljárás lezárultát, mert a luxemburgi bíróság olyan jogértelmezést fog lefektetni, ami az Európai Unió valamennyi tagállama számára irányadó lesz. A luxemburgi bíróság döntése után látható majd, hogy milyen mozgástér nyílik a tagállamok számára, illetve milyen szabályozási kötelezettség fog ebből keletkezni. Ez egy olyan új jogi fejlemény lesz, ami alkalmas lesz arra, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport ezt valamilyen módon megvitassa, és ebben a tekintetben a civil szervezetek inputjára is számít a Munkacsoport. A Bíróságokkal kapcsolatos együttműködéssel kapcsolatban jelezte, hogy korábban az OBH Magyar Igazságügyi Akadémiájának az igazgatója volt, így közreműködött az OBH és az ÉFOÉSZ közötti együttműködési megállapodás létrejöttében. A megállapodás jó kerete lesz annak, hogy az igazságügyi gyakorlatba be tudják csatornázni az elképzeléseiket.

Völner Pál további hozzászólás hiányában megköszönte a jelenlévőknek a részvételt, elmondta, hogy a felvetéseket megválaszolják, illetve várják az ajánlásokkal kapcsolatos anyagokat, majd az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető

Jóváhagyta: Dr. Völner Pál parlamenti államtitkár

Dr. Bóka János európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkár